

Současné trendy v selekčních jazycích

Přednáška č. 4 (2.5.2008)

Kombinované studium

*Filozofická fakulta Masarykova Univerzity, Kabinet knihovnictví -
Ustav české literatury a knihovnictví
jaro 2007/2008*

Josef Schwarz
schwarzjv@seznam.cz

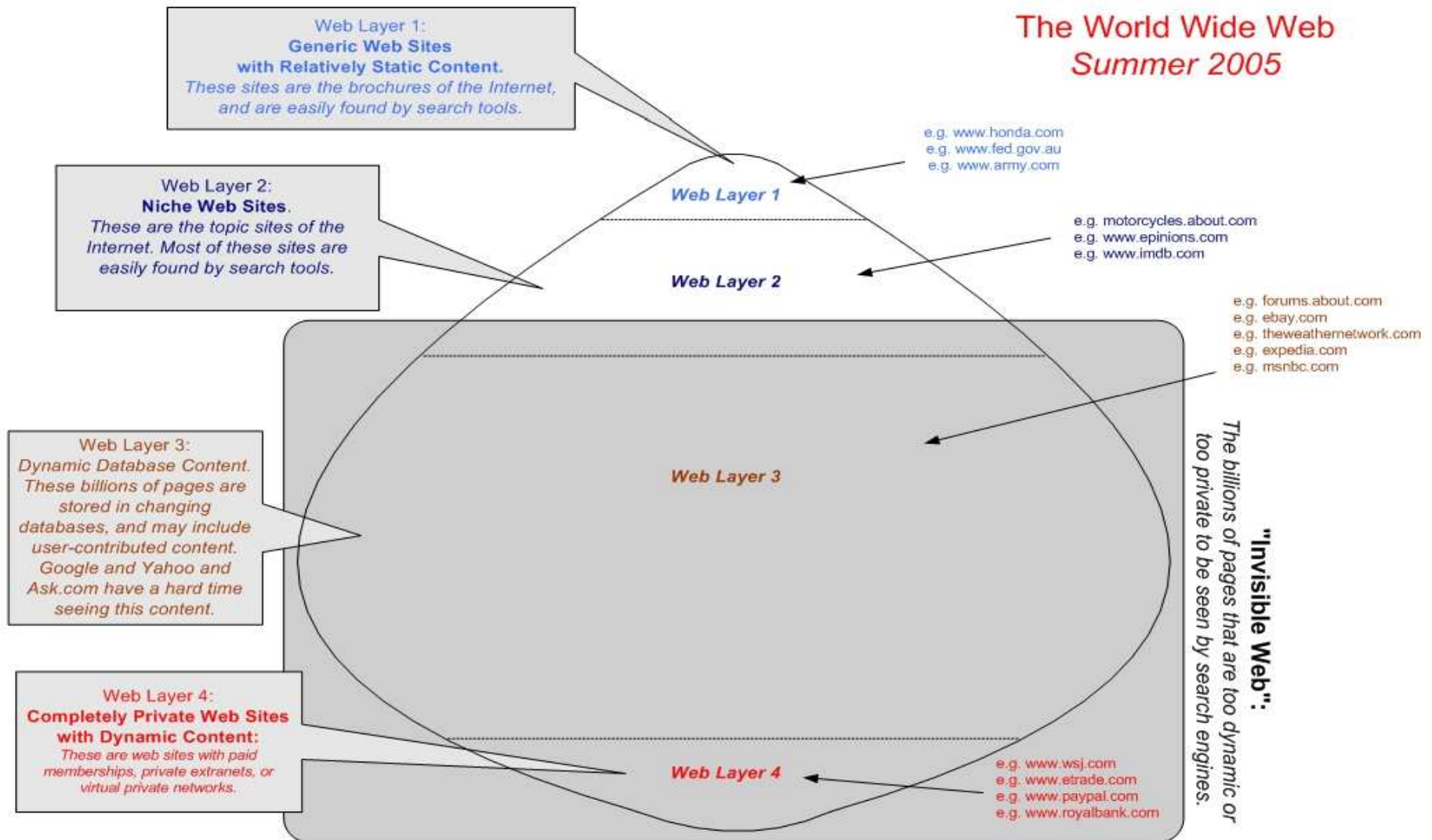
Témata

- ◆ Hluboký web
- ◆ FRBR z hlediska věcného přístupu k informacím

Hluboký web

The World Wide Web Summer 2005

(Zdroj: [About: internet for beginners](#))

Typy „neviditelnosti“

- ◆ Nepřehledný web (Opaque web)
- ◆ Soukromý web (Private web)
- ◆ Vlastnický web (Proprietary web)
- ◆ Skutečně neviditelný web (Truly invisible web)

Nepřehledný web

Dokumenty, které mohou být, ale z určitých důvodů nejsou vyhledávací indexovány.

Důvody:

- hloubka indexování (depth of crawling)
- frekvence indexování (zprávy, inzerce, ceny akcií)
- maximální počet viditelných výsledků
- odpojené stránky

Soukromý web

Dokumenty, které by mohly být zaindexovány, ale správce webu to znemožňuje.

- stránky chráněné heslem
- soubor robots.txt
- metatagy „noindex“, „nofollow“

Vlastnický web

Část webu, ke které se lze dostat pouze po splnění určitých podmínek.

- stránky vyžadující souhlas s podmínkami pro vstup
- stránky dostupné po zaplacení poplatku

Skutečně neviditelný web

Stránky, které nemohou být indexovány z technických důvodů.

- problém s formáty (sfx, exe apod.)
- dynamicky generované stránky
- relační databáze (Oracle, MS SQL Server, IBM DB2)

Co už vyhledávače umí

- ◆ indexují stránky v různých formátech (PDF, Word, Excell, Postscript aj.)
- ◆ stránky ve skriptovacím jazyku (PHP, ASP), stránky obsahující „?“ a jiné parametry v URL
- ◆ stránky, které používají Macromedia Flash

Výhody hlubokého webu

- ◆ specializovaný obsah, kvalitnější informace
- ◆ často sofistikovanější uživatelské rozhraní (formulace dotazu, práce s výsledky – databáze)
- ◆ vyšší důvěryhodnost
- ◆ otázka odbornosti

Jak se dostat k hlubokému webu

- ◆ vyhledávače – není jen Google, jednotlivé vyhledávače se liší funkcemi i obsahem
 - formulace dotazu
- ◆ specializované vyhledávače, katalogy, portály apod.
- ◆ sociální sítě, blogy
- ◆ záložky

Zdroje

- ◆ metavyhledávače
- ◆ specializované vyhledávače, katalogy, adresáře
- ◆ referenční zdroje
- ◆ weby knihoven
- ◆ digitální a virtuální knihovny
- ◆ oborové databáze
- ◆ weby organizací
- ◆ blogy
- ◆ folksonomie

Vybrané zdroje

◆ Complete Planet

- adresář více než 70 000 databází a specializovaných vyhledávačů

◆ GoshMe

- vyhledávač vyhledávačů a databází; nutná registrace

◆ IncyWincy

- vyhledávač hlubokého webu (vyhledávače a databáze)

◆ Turbo10

- metavyhledávač

Vybrané zdroje

◆ BUBL LINK

- katalog vybraných internetových zdrojů pokrývající všechny akademické oblasti; DDC

◆ INFOMINE

- virtuální knihovna internetových zdrojů vytvářená knihovníky
- další podobné zdroje: Librarian Index

◆ ResourceShelf

- blog s informacemi a novinkami o informačních zdrojích; připravovaný informačními profesionály

FRBR z hlediska věcného přístupu k informacím

Základní pojmy

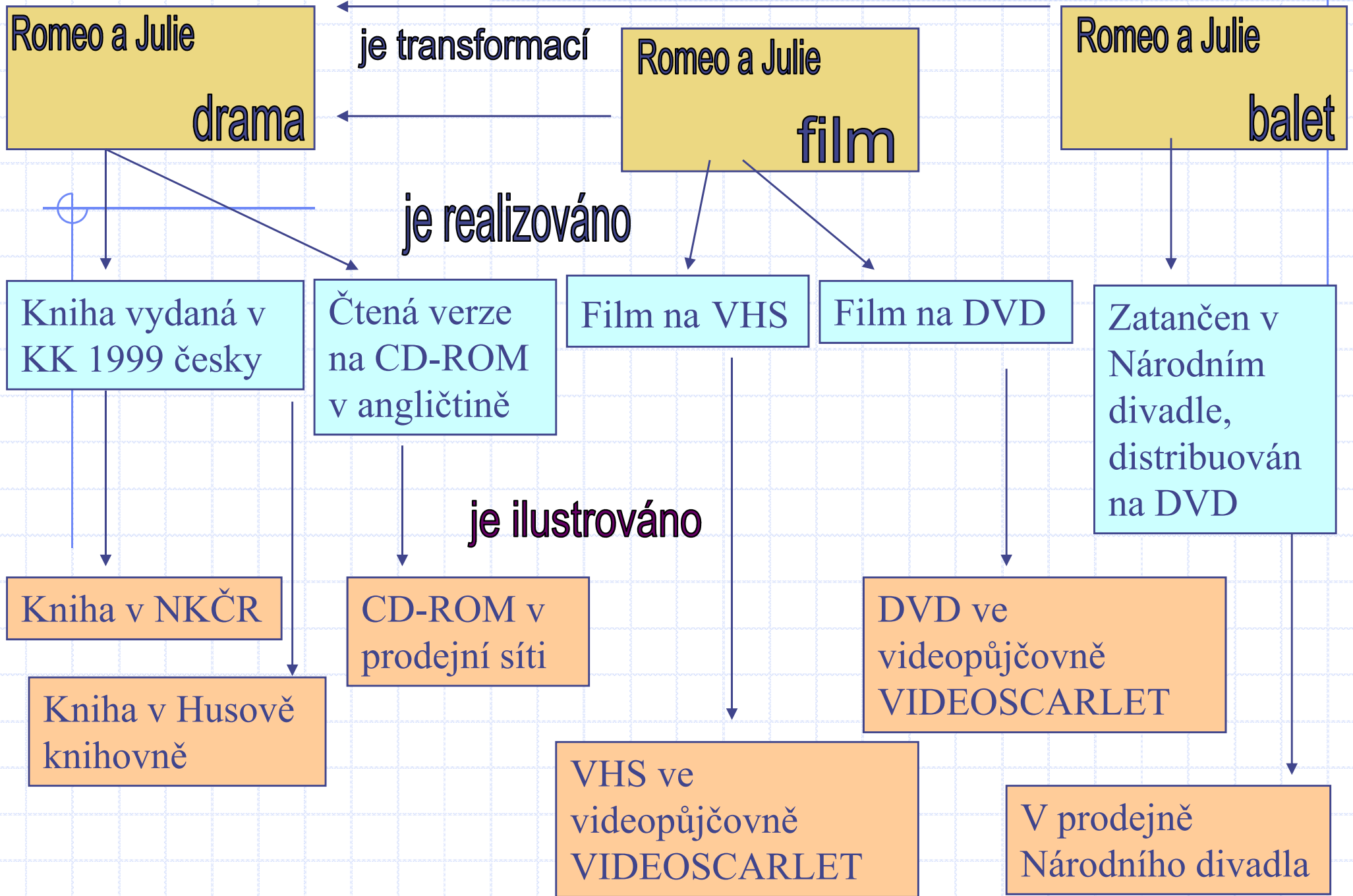
- ◆ **Entita** – předmět zájmu uživatele
- ◆ **Atribut** – vlastnost entity; prostředek, jímž uživatel při vyhledávání informací o určité entitě formuluje svůj dotaz a interpretuje odpověď
- ◆ **Vztah** – uvádí entity do souvislosti, popisuje vazby mezi entitami

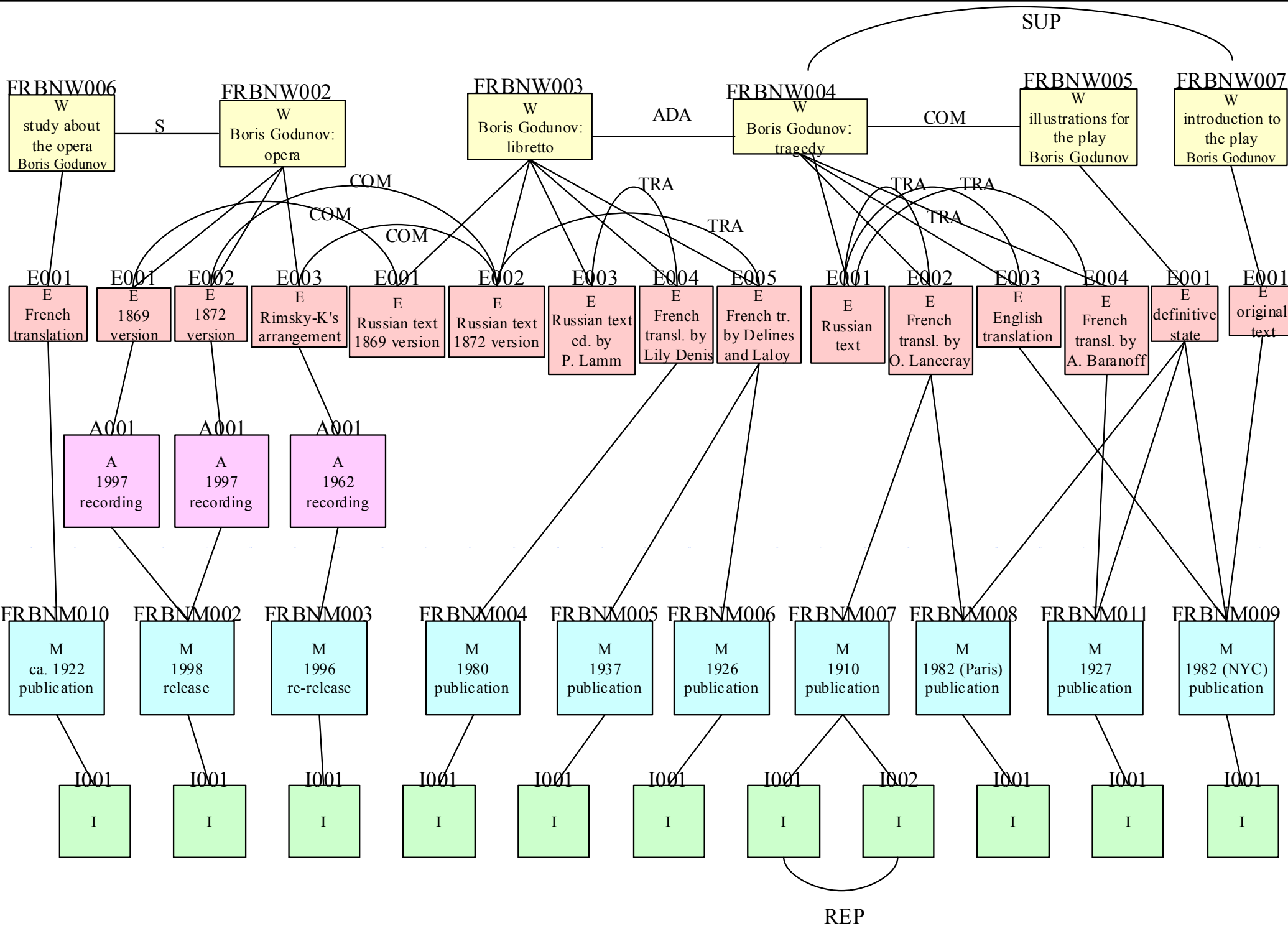
Entity 1. skupiny

- ◆ **Dílo** = zcela abstraktní, jeho obsah je pouze v mysli
(Příběh Romea a Julie, který známe a máme ho uložen v paměti)
- ◆ **Vyjádření** = abstraktní, abecedně-číselné, hudební, choreografické... (Příběh Romea a Julie se dá potenciálně zaznamenat či předat v podobě textu nebo zvuku. Melodie se dá vyjádřit notami nebo zvukem. Balet se vyjadřuje tancem...)
- ◆ **Provedení** = hmotné, známe nosič, formát písma, strany apod.
(Příběh Romea a Julie je zaznamenán psaným textem s určitým formátem, na určitém nosiči – papír, CD-ROM)
- ◆ **Jednotka** = jeden konkrétní hmotný exemplář (kniha Romeo a Julie, kterou jsem si koupil/a. Videokazeta s filmem Romeo a Julie, kterou jsem si půjčil/a domů)

Obr. 3.1: Skupina entit 1 a primární vztahy

Entity 2. skupiny

Osoba = jednotlivec

- a) autor, skladatel, překladatel, sestavovatel, režisér...
- b) V biografických či autobiografických dílech je osoba předmětem díla (kniha o W. Shakespearovi)

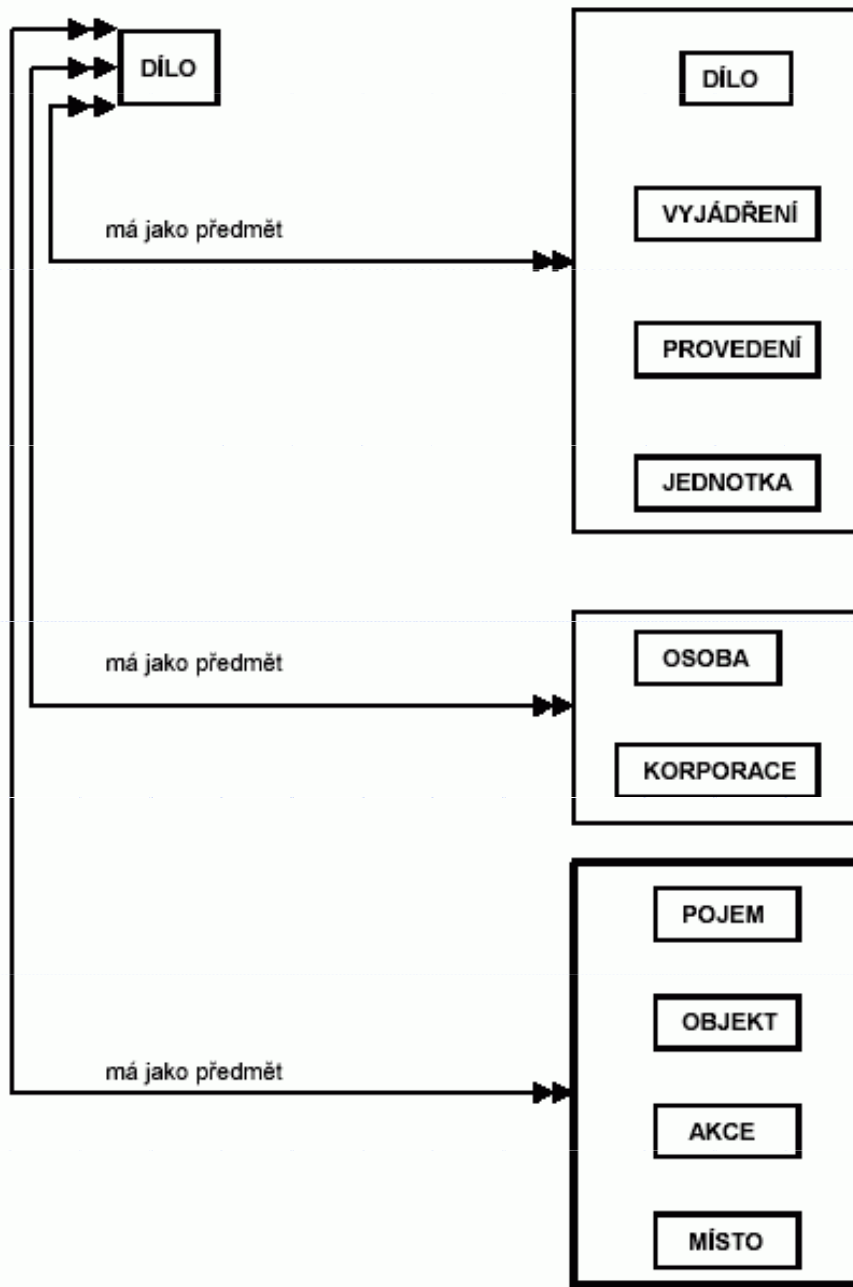

Korporace = organizace nebo skupina jednotlivců nebo skupina organizací (IFLA, ČR, Sokol, Univerzita Karlova)
- Korporace může být i předmětem díla (20 let Sokolu, Dějiny Karlovy univerzity...)

Entity 3. skupiny

- ◆ **Pojem** = abstraktní představa nebo myšlenka
(ekonomie, romantismus, chovatelství...)
- ◆ **Objekt** = hmotný předmět – živý i neživý objekt
(Pražský hrad, Petřínská rozhledna, Pendolino, Titanic...)
- ◆ **Místo** = lokace
(Praha, Morava, Karlovo náměstí, Lipno, Macocha)
- ◆ **Akce** = činnost nebo událost (devatenácté století, bitva u Lipan, doba osvícenství...)

Obr. 3.3: Skupina entit 3 a vztahy "předmětu"

Převzato z: Funkční požadavky na bibliografické záznamy : závěrečná zpráva